

Supplerende sagsfremstilling

Sagen er en del af det sagskompleks, der er beskrevet i Højesterets dom af 11. januar 2019 (UfR 2019.1232). Som anført i dommen angår komplekset efter det oplyste sigtelser mod over 1.000 personer.

Det samlede beløb, som [REDACTED] hidtil er tilkendt i godtgørelse for tort som følge af udbredelse af de pågældende videoer, er ikke oplyst for Højesteret. Der er imidlertid fremlagt 36 endelige byrets- og landsretsdomme i sagskomplekset afsagt i 2019 og 2020. I disse sager er [REDACTED] samlet tilkendt 43.500 kr. Erstatningsnævnet har derudover tilkendt [REDACTED] 10.000 kr.

Af en opgørelse fra Statsadvokaten i København pr. 1. januar 2020 fremgår bl.a., at der i "Operation Umbrella I og II" i ca. 360 sager er sket domfældelse for overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 1, eller § 264 d, jf. § 232.

[REDACTED] har for Højesteret fremlagt en udtalelse af 13. februar 2020 fra coach [REDACTED] og en personlig redegørelse af 18. februar 2020.

Retsgrundlag

Erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1 og 2, havde på tidspunktet for videresendelserne af de pågældende videoer i 2016 følgende ordlyd:

"§ 26. Den, der er ansvarlig for en retsstridig krænkelse af en andens frihed, fred, ære eller person, skal betale den forurettede godtgørelse for tort.

Stk. 2. Ved fastsættelsen af godtgørelsen kan det tillægges vægt, at krænkelsen er begået ved en forbrydelse, der har indebåret en overtrædelse af bestemmelser i straffelovens kapitel 23 eller 24.

..."

Bestemmelsen i erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2, blev indsat ved lov nr. 463 af 7. juni 2001 om ændring af bl.a. denne lov. Bestemmelsen er senere – med virkning fra 1. april 2018 – ændret ved lov nr. 140 af 28. februar 2018 om ændring af bl.a. erstatningsansvarsloven, hvor der skete en forhøjelse af niveauet for tortgodtgørelse for seksuelle krænkelse. Om praksis for tortgodtgørelse ved seksuelle krænkelse før lovændringen anføres i lovforslagets almindelige bemærkninger bl.a. (Folketingstidende 2017-18, tillæg A, lovforslag nr. L 31, s. 11-12):

"Udgangspunktet for tilkendelse af tortgodtgørelse er efter lovændringen i 2001, at forurettede ved forsøg på voldtægt tilkendes en godtgø-

relse i størrelsesordenen 30.000-40.000 kr. Ved fuldbyrdet voldtægt er udgangspunktet, at forurettede tilkendes en godtgørelse for tort i størrelsesordenen 60.000 kr., der i meget grove tilfælde kan stige til 70.000 kr., og i ganske særlige tilfælde kan stige til 80.000-90.000 kr. eller højere. Endvidere udmåles der mindst 20.000 kr. i tortgodtgørelse i sager om incest mod mindreårige.

...

2.3.2.3. Der er omfattende retspraksis vedrørende udmåling af tortgodtgørelse i sager om seksuelle krænkelser af børn. Retspraksis viser, at i de groveste sager om seksuelle overgreb mod børn i familieforhold som i den såkaldte Brønderslevsag, jf. Vestre Landsrets dom af 15. december 2011, gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2012, side 998, bliver der tilkendt omkring 100.000 kr. i tortgodtgørelse. Både [redacted] og [redacted] fik tilkendt 100.000 kr. for grove tilfælde af seksuelle overgreb over en årrække. Der er dog også enkelte eksempler fra retspraksis, som viser, at tortgodtgørelserne kan stige til 200.000 kr., jf. den såkaldte Rebildsag, jf. Vestre Landsrets dom af 27. september 2012, gengivet i Tidsskrift for Kriminalret 2012, side 1128/1, hvor [redacted] og [redacted] hver blev tilkendt 200.000 kr. for grove seksuelle overgreb over en årrække.

Der er enkelte eksempler i retspraksis, hvor tortgodtgørelsen i sager om seksuelle krænkelser af børn er fastsat til 30.000 kr. Eksempelvis blev forurettede i Vestre Landsrets dom af 21. maj 2012, gengivet i Tidsskrift for Kriminalret 2012, side 779, tilkendt 30.000 kr. for en række seksuelle overgreb begået af [redacted]. I Østre Landsrets dom af 9. oktober 2013, gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2014, side 214, blev forurettede for et enkelt tilfælde af voldtægt begået af [redacted] tilkendt 30.000 kr. Forurettede var 11 år på tidspunktet for overgrebet. Ligeledes blev forurettede i Østre Landsrets dom af 7. december 2007, gengivet i Tidsskrift for Kriminalret 2008 side 180, tilkendt 50.000 kr. i tortgodtgørelse for seksuelle overgreb over flere år begået af [redacted]. Forurettede var 15-17 år mens overgrebene fandt sted.

I sager om voldtægt af voksne viser gennemgangen af retspraksis, at der typisk for ét tilfælde af voldtægt fastsættes en tortgodtgørelse på mellem 50.000-80.000 kr., som i grove tilfælde af voldtægt kan stige til 120.000 kr. I modsætning til sager om seksuelt misbrug af voksne, vil der i sager om seksuelt misbrug af børn i familieforhold typisk være tale om gentagne tilfælde af seksuelle overgreb begået over en årrække af en person, som barnet har et tillids- eller afhængighedsforhold til. Niveauerne for tortgodtgørelse synes ikke at afspejle denne forskel.”

Anbringender

■■■■■■■■■■ har anført bl.a., at ■■■■■■■■■■ ved at have videresendt videoerne "■■■■■■■■" og "■■■■■■■■" til personer har krænket hans ære og person, jf. erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, jf. stk. 2. Han er blevet udstillet og associeret med en voldtægtsmand, og videoerne er delt på bl.a. Facebook og spredt til hele landet, herunder til hans familie og omgangskreds. Han har været nødt til at skifte gymnasium og senere at rejse til udlandet. Dette har medført betydelige psykiske skadefølger.

Hvis Højesteret i den foreliggende sag nedsætter godtgørelsen i forhold til hidtidig praksis, vil det sende et u hensigtsmæssigt signal om, at det bliver "billigere" at gentage en krænkelse, hvis blot tilstrækkeligt mange bidrager til den. Der er ikke hjemmel til at fritage krænkeren for at betale godtgørelse for tort med henvisning til, at den krænkede tidligere er kompenseret i andre sager. I så fald ville pligten til at betale godtgørelse alene afhænge af, i hvilke sager anklagemyndigheden først har rejst tiltale, og hvor hurtigt sagerne er blevet berammet. Godtgørelsen må i stedet fastsættes under hensyn til den enkeltes bidrag til krænkelsen.

Der må gælde en nedre grænse for godtgørelse for tort, således at godtgørelsen ikke bliver bagatelagtig. Dette har også støtte i den seneste praksis fra Østre Landsret, som indebærer en forhøjelse i forhold til tidligere domme i landsretterne, herunder i den foreliggende sag. Det er uden betydning for fastsættelsen af godtgørelsen, i hvilket omfang han har modtaget godtgørelse i andre sager.

■■■■■■■■■■ har anført bl.a., at godtgørelse for tort skal fastsættes efter et princip om modereret og ikke absolut kumulation. Dette er udtryk for et almindeligt erstatningsretligt princip og bør tilsvarende gælde i den foreliggende sag. Det har også støtte i Højesterets dom i UfR 2019.1232. De gener og ulemper, som ■■■■■■■■■■ har haft som følge af delingerne af de pågældende videoer, er ikke øget ved den aktuelle deling til kun to personer.

Det kan udledes af Højesterets dom, at de beløb, som ■■■■■■■■■■ allerede har modtaget i godtgørelse, er relevante for pligten til at betale godtgørelse i den nu foreliggende sag. Dette er netop udtryk for et princip om modereret kumulation. Det omfang, som det samlede sagskompleks har fået, skyldes de omfattende delingskæder, og de enkelte sager må derfor vurderes i lyset af kompleksets samlede omfang og kan ikke ses isoleret.

Det må tillægges processuel skadevirkning, at ■■■■■■■■■■ ikke vil oplyse det samlede beløb, som han hidtil er blevet tilkendt i godtgørelse. Når der ikke foreligger oplysning om dette, er der risiko for, at tilkendelse af yderligere godtgørelse i den foreliggende sag vil indebære en berigelse af ham.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstilling

██████████ er i landsretten idømt 20 dages betinget fængsel for overtrædelse af bl.a. straffelovens § 235, stk. 1, ved at have sendt videoen ██████████ to gange og videoen ██████████ én gang til i alt to personer. Hun er endvidere efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, dømt til som godtgørelse for tort at betale 500 kr. til ██████████

Sagen er som anført en del af det sagskompleks, der er beskrevet i Højesterets dom af 11. januar 2019 (UfR 2019.1232) og angår sigtelser mod over 1.000 personer.

For Højesteret angår den foreliggende sag alene spørgsmålet om godtgørelse for tort.

Højesterets dom af 11. januar 2019

I den sag, der blev afgjort ved Højesterets dom af 11. januar 2019, havde tiltalte i fem tilfælde sendt videoerne "██████████" og "██████████" til i hvert fald 35 personer. Højesteret fastslog bl.a., at der ved vurderingen af spørgsmålet om godtgørelse for tort skulle lægges vægt på krænkelseernes grovhed og følger for de forurettede samt tages hensyn til bestemmelsen i dagældende erstatningsansvarslovs § 26, stk. 2, om tortgodtgørelse i tilfælde af seksualforbrydelser.

Højesteret fandt, at tiltalte henset til sagens omstændigheder – herunder omfanget af de videreudbredelser, som han havde stået for – havde bidraget i et sådant omfang til den samlede udbredelse, at han skulle betale godtgørelse til bl.a. ██████████ Højesteret bemærkede i den forbindelse bl.a., at godtgørelse må fastsættes under hensyntagen til, at andre personer, der måtte blive fundet skyldige i at videresende de samme videoklip, også kunne blive pålagt at betale godtgørelse, ligesom der i sådanne fremtidige sager må tages hensyn til de godtgørelser, der allerede måtte være tilkendt.

Højesteret fastsatte i sagen godtgørelsen til 2.000 kr. til ██████████

Den konkrete sag

Højesteret tiltræder, at ██████████ retsstridigt har krænkede ██████████ ære og person, jf. erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1.

Om udmåling af godtgørelse for tort fremgår det af Højesterets dom af 11. januar 2019, at der i de enkelte sager bl.a. må tages hensyn til allerede tilkendte godtgørelser. Den foreliggende sag rejser derfor det spørgsmål, om de godtgørelser, som ██████████ hidtil er tilkendt i andre sager, i alt har en sådan størrelse, at de må anses for at kompensere for den samlede tort, som han lider i anledning af deling af videoerne. I den forbindelse må der – som også an-

ført i dommen – tages hensyn til bestemmelsen i dagældende erstatningsansvarslovs § 26, stk. 2, om tortgodtgørelse i tilfælde af seksualforbrydelser.

Den samlede størrelse af de nævnte godtgørelser er ikke oplyst for Højesteret. Det må imidlertid lægges til grund, at [REDACTED] er tilkendt mindst 53.500 kr. Hans samlede godtgørelse ligger således omtrent på niveau med, hvad der på daværende tidspunkt typisk blev tilkendt i sager om voldtægt.

Selv om enhver deling af de pågældende videoer som udgangspunkt indebærer en krænkelse af [REDACTED] ære og person, finder Højesteret herefter, at de allerede tilkendte godtgørelser må anses for at kompensere for den samlede tort, som han lider i anledning af sager som den foreliggende. I overensstemmelse med [REDACTED] påstand stadfæster Højesteret således dommen.

Der er herved ikke taget stilling til, om der i andre sager – f.eks. på grund af meget omfattende delinger – måtte kunne foreligge sådanne helt særlige omstændigheder, at der kan være grundlag for yderligere godtgørelse for tort.

Højesteret er opmærksom på, at konsekvensen af det ovenfor anførte er, at der vil være personer, der ikke skal betale godtgørelse for tort, selv om de har krænket [REDACTED]. Dette kan gælde, selv om disse personer f.eks. har delt videoerne i videre omfang end de personer, der allerede er pålagt at betale. I mangel af en særlig godtgørelsesordning for sager som de foreliggende må sådanne tilfældige forskelle imidlertid anses for uundgåelige. Det bemærkes i den forbindelse, at godtgørelse for tort ikke er en strafferetlig sanktion, men en godtgørelse for krænkelse af ære og person, og at fortsat udbredelse af videoer vil være strafbar som hidtil.

Konklusion

Højesteret stadfæster landsrettens dom.

Under hensyn til sagens karakter og videregående betydning finder Højesteret, at ingen af parterne skal betale sagsomkostninger for Højesteret til den anden part eller til statskassen.

THI KENDES FOR RET:

Landsrettens dom stadfæstes.

Ingen af parterne skal betale sagsomkostninger for Højesteret til den anden part eller til statskassen.

Publiceret til portalen d. 12-08-2020 kl. 12:00

Modtagere: Advokat (H) Ole Møller Jespersen, Advokat (H) Helle Hald